

MINISTERSTWO FUNDUSZY
I POLITYKI REGIONALNEJ

SEKRETARZ STANU

MAŁGORZATA
JAROSIŃSKA-JEDYNAK

data: 11 kwietnia 2022

znak sprawy: DZF-VI.055.2.2022.JS

telefon: 22 273 81 92

e-mail: Jakub.Schimanek@mfipr.gov.pl

Pan Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Dotyczy: apelu polskich organizacji pozarządowych ws. dystrybucji środków europejskich na pomoc uchodźcom z Ukrainy

Szanowny Panie Rzeczniku,

dziękując za przekazanie pismem (znak: VII.053.1.2022.DZ) apelu polskich organizacji pozarządowych w sprawie potrzeby uwzględnienia NGO w procesie dystrybucji środków przeznaczonych przez Unię Europejską na pomoc uchodźcom z Ukrainy oraz biorąc pod uwagę Pana wystąpienie w tej sprawie, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Na wstępie należy podkreślić, że aktualnie Polska nie otrzymała dodatkowych środków z funduszy europejskich na przeciwdziałanie skutkom ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Wszystkie podejmowane działania, muszą być więc finansowane z oszczędności lub wolnych środków dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Ze względu na etap wdrażania funduszy unijnych w tej perspektywie dostępna alokacja jest jednak mocno ograniczona. Oszczędności zidentyfikowane w regionalnych programach operacyjnych, które mogą być pod określonymi warunkami przeznaczone na ten cel wynoszą ok. 130 mln EUR. Jednak skala środków możliwa do zagospodarowania w poszczególnych województwach jest różna. W niektórych regionach wykorzystano już całość alokacji i bez dodatkowych środków nie będzie możliwe finansowanie wsparcia na rzecz obywateli Ukrainy. Organizacje pozarządowe będą mogły partycypować w dystrybucji tych środków na zasadach określonych przez właściwe Instytucje Zarządzające Regionalnymi Programami Operacyjnymi.

Polska planuje także realizację wsparcia pomocowego ze środków krajowego programu operacyjnego o wartości ok. 50 mln EUR, jednak wsparcie to realizowane będzie

w ramach trwających projektów w obszarze m.in. szkolnictwa wyższego, zdrowia oraz pomocy społecznej.

Niemniej już 4 marca br. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) przygotowało mapę możliwego wsparcia oraz rekomendacje dotyczące uruchamiania działań na rzecz osób uciekających z terytorium Ukrainy w Regionalnych Programach Operacyjnych 2014-2020, którą przekazuję w załączeniu. Jest to kompleksowe spojrzenie oraz wskazanie kierunków działań, możliwych do wdrażania ze środków europejskich.

Jednym z przykładów działań wskazanych w mapie pomocy, z którego szczególnie korzystać mogą organizacje pozarządowe, jest rozszerzenie tzw. „mechanizmu zakupów interwencyjnych” o wsparcie dla Ukrainy oraz dla osób przybyłych do Polski w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Mechanizm ten, wdrożony jako narzędzie przeciwdziałające skutkom wystąpienia COVID-19, zakłada możliwość dokonywania przez ośrodki wsparcia ekonomii społecznej zakupów produktów i usług od podmiotów ekonomii społecznej (w katalogu są wszystkie organizacje pozarządowe) i bezpłatnego ich przekazywania, w tym wypadku, na rzecz wsparcia dla Ukrainy oraz dla osób przybyłych do Polski w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Mechanizm ten pozwala więc wesprzeć działania pomocowe podmiotów ekonomii społecznej oraz wzmocnić ich potencjał.

W obszarze edukacji organizacje pozarządowe mogą na przykład, przy współpracy z placówkami systemu oświaty, organizować zajęcia pozalekcyjne, które będą rozwijać umiejętności językowe dzieci, które uciekły z Ukrainy, ale przede wszystkim integrować je oraz ich rodziców z lokalną społecznością. W przypadku dorosłych, kluczowa jest organizacja nauki języka polskiego dostosowana do potrzeb i możliwości tej grupy docelowej. Ważne jest także wsparcie psychologiczne dla dzieci i dorosłych. W tym obszarze organizacje pozarządowe, ze względu na swoją elastyczność oraz różnorodność form wsparcia, mogą odegrać istotną rolę. W zakresie projektów dotyczących aktywnej integracji organizacje pozarządowe mogą udzielać osobom uciekającym z Ukrainy wsparcia odnoszącego się do aktywizacji społeczno-zawodowej w standardowych projektach dotyczących włączenia społecznego, a ponadto zawierającego elementy nauki języka polskiego, pomocy w legalizacji pobytu i załatwianiu spraw administracyjnych, poradnictwa prawnego i obywatelskiego czy wsparcia psychologicznego.

W obszarze usług społecznych, szeroki katalog wsparcia realizowanego w Regionalnych Programach Operacyjnych będzie mógł być również oferowany osobom przybywającym

do Polski w wyniku ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Organizacje pozarządowe są oczywiście ważnymi realizatorami tych usług, dlatego też również w tym obszarze będą mogły realizować wsparcie.

MFiPR cały czas prowadzi prace nad tworzeniem nowych rozwiązań, ułatwiających wykorzystanie dostępnych środków unijnych na wsparcie przeciwdziałania skutkom ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Aktualnie trwają prace nad zawieszeniem wytycznych obszarowych, regulujących różne obszary wsparcia funduszy unijnych, które pozwolą podmiotom i instytucjom na elastyczne podejście w zakresie wdrażania działań oraz realizacji nowych i trwających projektów. Prowadzimy także ciągły dialog z Komisją Europejską w celu maksymalizacji elastyczności zasad wydatkowania funduszy unijnych w związku z trwającym kryzysem i wojną w Ukrainie.

W pełni zgadzam się ze stwierdzeniem, że działalność organizacji pozarządowych w czasie obecnego kryzysu humanitarnego, ich gotowość do szybkiego, elastycznego oraz otwartego działania zasługuje na najwyższe uznanie. W trakcie dalszych prac nad planowaniem i wydatkowaniem środków unijnych w celu przeciwdziałania skutkom wojny w Ukrainie będziemy mieć na uwadze wyjątkową rolę organizacji pozarządowych w tych działaniach oraz ich potencjał w realizacji tego rodzaju projektów.

Z poważaniem

Małgorzata Jarosińska-Jedynak

/podpisano elektronicznie/

Załącznik:

1. Mapa pomocy dla UA